

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/88/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8317210076
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8317210076.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Daniely Babinovej a Mgr. Miloša Koleka, v právnej veci žalobkyne Y. E., nar. X.X.XXXX, E. J. U. XXX, zastúpenej JUDr. Annou Drugdovou, Námestie slobody 25, Humenné proti žalovaným: 1./ Z. E., nar. XX.X.XXXX, E. J. U. XXX, 2./ Z. J., nar. XX.X.XXXX, E. J. U. XXX, zastúpeným JUDr. Ing. Renátou Vorobeľovou, Lipová 1, Humenné, o neplatnosť právneho úkonu s príslušenstvom, o odvolaní žalovaných v 1. a 2. rade proti rozsudku Okresného súdu Humenné zo dňa 20.11.2018 č.k. 5C/57/2017 - 67 jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok so spresnením označenia súp. č. XXX rodinného domu zapísaného na LV č. XXX, kat. úz. E. J. U. .

Nepriznáva stranám náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že kúpna zmluva uzatvorená dňa XX.X.XXXX medzi žalovaným v 1. rade ako predávajúcim a žalovanou v 2. rade ako kupujúcou je v časti prevodu vlastníckeho práva k rodinnému domu so súp. č. B postavenom na parcele registra CKN XXXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 131 m², ktorý je zapísaný na LV č. XXX kat. úz. E. J. U. neplatná. Súd prvej inštancie zároveň určil, že táto nehnuteľnosť - rodinný dom so súp. č. B patrí do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovaného v 1. rade v podiele 1/1, zároveň žalobkyni vo vzťahu k žalovaným v 1. a 2. rade priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie zistil, že rodinný dom, ktorý bol predmetom konania postavili žalobkyňa a žalovaný v 1. rade počas trvania manželstva, čo vyplynulo z výsluchu strán sporu, ako aj predložením sobášneho listu, kolaudačného rozhodnutia, a preto tento dom patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov - žalobkyne a žalovaného v 1. rade, keďže manželstvo doposiaľ právne trvá. Bolo tiež zistené, že kúpnu zmluvu uzatvoril žalovaný v 1. rade sám, bez vedomia žalobkyne, so žalovanou v 2. rade a na základe tejto kúpnej zmluvy bez súhlasu a vedomia žalobkyne previedol rodinný dom patriaci do BSM do výlučného vlastníctva žalovanej v 2. rade. Súd prvej inštancie vec právne posúdil v zmysle predpokladov § 145 Občianskeho zákonníka, § 40a, § 41 Občianskeho zákonníka. Zdôraznil, že pre predaj rodinného domu, ktorý nemožno subsumovať pod bežné veci, ktoré môže vybavovať ktorýkoľvek z manželov, bol potrebný súhlas oboch manželov, inak je takýto právny úkon neplatný. Tento zákonný dôsledok je pritom postavený na koncepcii relatívnej neplatnosti právneho úkonu. Uvedené znamená, že takýto úkon sa považuje za platný, pokiaľ ten, na ochranu ktorého je dôvod neplatnosti právneho úkonu určený, sa neplatnosti dovoľá. Žalobkyňa sa jednostrannými právnymi úkonmi dovoľala relatívnej neplatnosti tohto právneho úkonu, tieto námietky adresovala obom žalovaným a súd prvej inštancie akcentoval, že bolo preukázané, že k uzavretiu tejto kúpnej zmluvy

došlo bez súhlasu a vedomia žalobkyne. Preto žalobe vyhovel, určil, že kúpna zmluva uzatvorená medzi žalovanými v 1. a 2. rade v časti prevodu vlastníckeho práva k rodinnému domu je neplatná a zároveň určil, že tento rodinný dom patrí do BSM žalobkyne a žalovaného v 1. rade. O trovách konania strán sporu rozhodol podľa § 255 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku podali včas odvolanie žalovaní v 1. a 2. rade, ktorí navrhli rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť tak, aby žaloba bola zamietnutá, alternatívne navrhli rozsudok zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Poukazujú na to, že súd prvej inštancie podľa § 365 ods. 1 písm. e) CSP nevykonal navrhnuté dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Súd prvej inštancie podľa žalovaných konštatuje, že žalobkyňa odišla dňa 17.8.2016, avšak žalovaný v 1. rade ostal bývať s dcérou vo svojom dome, z čoho plynie, že teda samotná žalobkyňa uznala, že rodinný dom so súp. č. XXX, kat. úz. E. J. U., bol vo výlučnom vlastníctve žalovaného v 1. rade. V tomto kontexte žiadali žalovaní o výsluch žalobkyne, keďže žalovaná v 2. rade na pojednávaní dňa 20.11.2018 uviedla skutočnosť, z ktorých je zrejmé, že žalobkyňa dala súhlas na to, aby žalovaný v 1. rade previedol rodinný dom na žalovanú v 2. rade. Súd prvej inštancie uznesením tento návrh na dokazovanie zamietol a žalovaní sú presvedčení, že práve výsluch žalobkyne mal odstrániť rozpory o tom, či žalobkyňa súhlasila s prevodom rodinného domu zo žalovaného v 1. rade na žalovanú v 2. rade. Na základe týchto dôvodov navrhli podanému odvolaniu vyhovieť.

4. Žalobkyňa navrhla rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť ako vecne správny, žiadala priznať trovy odvolacieho konania a navrhla opraviť súp. č. rodinného domu na správne číslo XXX, ako to vyplýva z príslušného listu vlastníctva. Žalobkyňa tvrdí, že žalovaný opomenuli, že pokiaľ by žalobkyňa s predajom rodinného domu súhlasila, nepodala by žalobu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy. Poukazuje aj na výpoveď samotných žalovaných, kde potvrdili, že žalobkyňa o predaji rodinného domu nevedela a tento právny úkon bol realizovaný zo strany žalovaného v 1. rade až v čase, keď žalobkyňa s ním nežila v spoločnej domácnosti. Obaja žalovaní teda vedeli, že robia právny úkon - kúpnu zmluvu bez súhlasu žalobkyne.

5. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok v zmysle zásad vyjadrených v § 379 a nasl. zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaných opodstatnené nie je.

6. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

7. Vykonaným dokazovaním bolo v konaní preukázané, že rodinný dom súp. č. XXX, postavený na parcele KNC XXXX/X, zapísaný na LV č. XXX, kat. úz. E. J. U., patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov - žalobkyne a žalovaného v 1. rade. Je totiž zrejmé, že rodinný dom bol vybudovaný počas trvania manželstva žalobkyne a žalovaného v 1. rade, jeho výstavba bola realizovaná zo spoločných finančných prostriedkov a túto skutočnosť potvrdil v priebehu konania aj žalovaný v 1. rade (č.l. 55).

8. Podľa § 145 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, bežné veci týkajúce sa spoločných vecí môže vybavovať každý z manželov. V ostatných veciach je potrebný súhlas oboch manželov; inak je právny úkon neplatný.

Z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí sú oprávnení a povinní obaja manželia spoločne a nerozdielne.

9. Podľa § 40a Občianskeho zákonníka, ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ust. § 49a, § 140, § 145 ods. 1, § 479, § 589, § 701 ods. 1 a § 741b ods. 2 považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá. Neplatnosti sa nemôže dovoliavať ten, kto ju sám spôsobil. To isté platí, ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje dohoda účastníkov (§ 40). Ak je právny úkon v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom o

cenách, je neplatný iba v rozsahu, v ktorom odporuje tomuto predpisu, ak sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti dovoľá.

10. Podľa § 41 Občianskeho zákonníka, ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

11. Vo všeobecnosti je potrebné konštatovať, že relatívne neplatný právny úkon vyvoláva všetky účinky ako platný právny úkon, avšak tieto účinky pôsobia len do okamihu dovolania sa právnej skutočnosti opodstatňujúcej záver o relatívnej neplatnosti. Právny úkon je teda podmiennečne platný. Jeho definitívna platnosť nastáva (ak niet iných dôvodov neplatnosti) po uplynutí 3 rokov odo dňa urobienia právneho úkonu, počas ktorých sa žiadna oprávnená osoba nedovoľá relatívnej neplatnosti, dodatočným schválením relatívne neplatného právneho úkonu (ratihabícia) a dodatočným odpadnutím dôvodu relatívnej neplatnosti právneho úkonu. Právnym úkonom uvedeným v § 40a Občianskeho zákonníka je dotknutý nielen účastník neplatného právneho úkonu, ale aj iná osoba, ktorej právny úkon zasiahol do hmotnoprávneho postavenia (napr. manžel, ktorý nedal súhlas na predaj veci patriacej do bezpodielového spoluvlastníctva manželov).

12. Relatívnej neplatnosti sa treba dovoľáť. Ide o jednostranný právny úkon, ktorý sa musí adresovať ostatným účastníkom právneho úkonu. Dôjdením dovolania sa končí relatívna neplatnosť právneho úkonu a nastáva neplatnosť, ktorú účinkami možno prirovnať k absolútnej neplatnosti. Ak účastníci neuznávajú opodstatnenosť jednostranného právneho úkonu, ktorým sa dotknutá osoba dovoľala relatívnej neplatnosti, nezostáva iné, než požiadať o ochranu súd. Je zároveň zrejmé, že relatívna neplatnosť právneho úkonu sa môže (za splnenia podmienok uvedených v § 41 OZ) vzťahovať len časť právneho úkonu.

13. Ak ide o vybavovanie iných než bežných vecí na platnosť právneho úkonu, pokiaľ v ňom nevystupujú obaja manželia ako jeho účastníci alebo pokiaľ jeden z nich nekoná na základe plnomocenstva ako zástupca aj za druhého manžela, sa vyžaduje súhlas oboch manželov. Ustálená súdna prax za bežnú vec (§ 145 OZ) nepovažuje okrem iného právne úkony týkajúce sa nadobudnutia, výmeny a predaja nehnuteľností a iných hodnotných vecí.

14. Súd prvej inštancie správne uzavrel, že predaj rodinného domu realizovaný medzi žalovanými v 1. a 2. rade nie je bežnou vecou, ktorú môže vybaviť ktorýkoľvek z manželov, v tejto súvislosti bol potrebný súhlas oboch manželov, a teda aj žalobkyne a pokiaľ k tomu nedošlo, je takýto právny úkon neplatný, keď je zrejmé, že žalobkyňa sa vo vzťahu k oboj žalovaným včas dovoľala relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 17.5.2017.

15. Súd prvej inštancie ďalej správne zistil v závislosti od vykonaného dokazovania, že k uzatvoreniu tejto kúpnej zmluvy došlo bez súhlasu a bez vedomia žalobkyne. Táto skutočnosť vyplýva nielen z viacerých vyjadrení žalobkyne, ale vo výpovedi pred súdom prvej inštancie na pojednávaní konanom dňa 20.11.2018 to potvrdil žalovaný v 1. rade. Žalovaná v 2. rade v tejto súvislosti tiež uviedla, že žalobkyňa v komunikácii s ňou akcentovala, že mala byť informovaná o úmysle disponovať s touto nehnuteľnosťou.

16. K odvolacím námietkam žalovaných je potrebné zdôrazniť, že dokazovanie je časť občianskeho súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečiť dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 185 CSP), nie strán konania.

17. Odvolatelia poukazujú na to, že nimi navrhovaný výsluch žalobkyne mal odstrániť rozpory o tom, či táto súhlasila s prevodom rodinného domu zo žalovaného v 1. rade na žalovanú v 2. rade. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti správne zdôraznil, že žalobkyňa svoje stanovisko k prevodu nehnuteľností, ktorá má patriť do bezpodielového spoluvlastníctva manželov v konaní opakovane vyjadrila v podanej žalobe a aj prostredníctvom zvoleného právneho zástupcu. Strany konania nerozporevali, že žalobkyňa má nepriaznivý zdravotný stav, pre ktorý sa osobne nemohla dostať na nariadené súdne pojednávanie,

zotrvala na svojej argumentácii aj v štádiu odvolacieho konania a podstatné pre prejednávanú vec bolo predovšetkým zistenie, že žalovaní v 1. a 2. rade pred uzatvorením namietanej kúpnej zmluvy zo dňa 17.5.2017 nežiadali súhlas žalobkyne s vykonaním tohto právneho úkonu, čo potvrdili vo svojich výpovediach argumentujúc viacerými okolnosťami (domnienka, že nehnuteľnosť nepatrila do BSM žalobkyne a žalovaného v 1. rade, predchádzajúci odchod žalobkyne zo spoločnej domácnosti, či obava, že žalobkyňa má v úmysle odpredať sporný rodinný dom). V kontexte uvádzaných okolností súd prvej inštancie nepochybil, pokiaľ s ohľadom na takto zistený skutkový stav zamietol návrh žalovaných na doplnenie dokazovania.

18. Odvolací súd so zreteľom na uvádzané dôvody rozsudok ako vecne správny potvrdil (§ 387 CSP) so spresnením označenia súp. č. rodinného domu - č. XXX tak, ako to vyplýva z jeho zápisu na LV č. XXX, kat. úz. E. J. U..

19. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté postupom podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 257 CSP. Odvolací súd zdôrazňuje, že povinnosť nahradiť trovy konania sa môže v tom-ktorom konkrétnom prípade javiť ako neprimeraná tvrdosť a práve toto zákonné ustanovenie umožňuje súdu, aby vo výnimočných prípadoch z dôvodov hodných zvláštneho zreteľa strane, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania, túto náhradu celkom alebo sčasti nepriznal. K dôvodom hodným osobitného zreteľa možno zahrnúť neprimeranú tvrdosť, podiel strán na vzniku a priebehu sporu, povahu a okolnosti sporu a pod. Odvolací súd preskúmal a zvažil okolnosti prejednávanej veci a dospel k záveru o potrebe aplikácie § 257 pri rozhodovaní o trovách tohto štádia konania. Ako dôvod hodný osobitného zreteľa zohľadnil charakter prejednávanej právnej veci a predovšetkým osobitné pomery strán sporu, ktorí sú v blízkom príbuzenskom pomere.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).